

*Aprobată
prin Ordinul Biroului Național de Statistică
nr. 104 din 30 noiembrie 2023*

**METODOLOGIA
DE CALCUL A INDICELUI SĂRĂCIEI MULTIDIMENSIONALE
ÎN REPUBLICA MOLDOVA**

Chișinău, 2023

Abrevieri

BNS	Biroul Național de Statistică
CBGC	Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice
CC-GC	Clasificatorul cheltuielilor gospodăriilor casnice
CV-GC	Clasificatorul veniturilor gospodăriilor casnice
HDRO	Biroul de raportare privind dezvoltarea umană (Human Development Report Office)
IDU	Indicele dezvoltării umane
ISM	Indicele sărăciei multidimensionale
ODD	Obiective de dezvoltare durabilă
ONU	Organizația Națiunilor Unite
OPHI	Inițiativa Oxford pentru sărăcie și dezvoltare umană (Oxford Poverty and Human Development Initiative)
PLS	Programul de Lucrări Statistice
PND	Planul Național de Dezvoltare
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
UNECE	Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa (United Nations Economic Commission for Europe)

Cuprins

Abrevieri	2
I. Dispoziții generale	4
II. Obiectivele metodologiei	6
III. Noțiuni de bază și definiții	6
IV. Cadrul legal	7
V. Clasificări utilizate	8
VI. Populația de referință	8
VII. Sursele și modul de obținere a datelor	9
VIII. Procesarea datelor	9
IX. Elaborarea indicatorilor statistici și metode de calcul	10
X. Asigurarea calității datelor	14
XI. Politica de revizuire și comparabilitatea în timp, cu alte surse de date și comparabilitatea internațională	15
XII. Proceduri de asigurare a confidențialității	15
XIII. Diseminarea datelor	16
XIV. Programe (software) statistice utilizate	16
XV. Limitări	16
Bibliografie	17

I. Dispoziții generale

Necesitatea măsurării sărăciei prin intermediul diferitor dimensiuni a fost exprimată la diferite niveluri de guvernare și de către organizațiile internaționale. Ca atare, lipsa de informații privind populația care trăiește în sărăcie multidimensională și vulnerabilitatea acestora rămâne o provocare și o preocupare pentru diverse părți interesate. În acest context, la baza elaborării **Indicelui Sărăciei Multidimensionale (ISM) național** stau două obiective principale. Primul constă în a furniza statistici actualizate privind sărăcia multidimensională care ar contribui la elaborarea și implementarea politicilor și programelor. ISM național poate ghida acțiunile de politici coordonate de mai multe autorități publice, poate oferi obiective și ținte clare pentru fiecare indicator și poate servi ca un instrument de monitorizare și evaluare. Al doilea obiectiv are menirea de a completa statisticile monetare privind sărăcia, publicate de Biroul Național de Statistică (BNS), oferind o înțelegere mai clară a naturii multidimensionale a sărăciei și a deprivărilor cu care se confruntă diferite grupuri ale populației Republicii Moldova.

Metodologia de calcul a ISM național a fost elaborată printr-un proces complex și participativ, care a inclus consultări cu numeroase părți interesate din țară și reflectă deprivările specifice cu care se confruntă populația Republicii Moldova în domeniile legate de sănătate, educație, condiții de trai și ocupare. Măsurarea sărăciei multidimensionale oferă cadrul informațional asupra complexității, profunzimii și persistenței sărăciei în țară. Adaptarea indicelui sărăciei multidimensionale la contextul țării sporește relevanța acestuia pentru elaborarea politicilor naționale.

Metodologia dată este un produs comun al BNS, PNUD Moldova și Inițiativa Oxford pentru sărăcie și dezvoltare umană (OPHI), cu sprijin și contribuții din partea altor părți implicate în proces (autoritățile publice, utilizatorii de date, reprezentanți ai grupurilor vulnerabile ale populației).

Sărăcia poate fi măsurată în baza agregatelor monetare, cum ar fi cheltuielile de consum sau veniturile, dar și cu ajutorul indicatorilor nemonetari și ai abordărilor multidimensionale. În Republica Moldova la calcularea [sărăciei monetare](#) sunt utilizate cheltuielile și pragul sărăciei absolute, care este calculat pentru un an specific și cuprinde valoarea monetară a unui coș de consum considerat că asigură condiții de trai minime acceptabile în circumstanțele țării. Pragul sărăciei bazat pe cheltuieli este actualizat anual cu ajutorul indicelui prețurilor de consum. Cu toate acestea, odată cu schimbările în condițiile de viață din țară, este important să se revizuiască periodic și calcularea pragului sărăciei absolute. În Moldova, pragul sărăciei absolute a fost calculat folosindu-se datele [Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice](#) (CBGC) 2006, apoi a fost recalculat în 2016, folosindu-se rezultatele aceleiași cercetări. Astfel, CBGC constituie principala sursă de informație pentru măsurarea sărăciei în țară. Aceasta a fost utilizată pentru a stabili pragul național al sărăciei, pentru a măsura nivelul sărăciei, dar și ca sursă principală de analiză pentru a înțelege impactul diverselor politici socio-economice asupra sărăciei.

Un alt instrument important aplicat în Republica Moldova este Indicele de Deprivare a Ariilor Mici ([IDAM](#)), un indicator complex ce indică rangul fiecărei localități rurale din țară în funcție de nivelul de dezvoltare socio-economică. Sunt măsurate diferite aspecte ale deprivării legate de dezvoltarea socio-economică a comunităților, cum ar fi accesul la educație și la amenajările de infrastructură, asistența medicală și măsura în care bugetele publice locale își pot permite dezvoltarea comunității și pot acorda sprijin grupurilor vulnerabile. Aceste deprivări sunt combinate într-un indice global de deprivare multiplă. De asemenea, pentru fiecare domeniu, utilizatorilor li se pun la dispoziție indici separați, astfel încât aceștia să poată fi utilizați în funcție de necesități și în domeniul de interes. Atât IDAM, cât și ISM sunt indici complecși, însă IDAM este utilizat pentru a caracteriza dezvoltarea socio-economică și deprivarea

localităților, în timp ce ISM a fost elaborat pentru a măsura complexitatea vieții oamenilor săraci.

Există un consens larg la nivel mondial, cu privire la faptul că niciun indicator unic nu poate surprinde aspectele multidimensionale ale sărăciei. Eradicarea sărăciei este elementul central al *Agendei globale de dezvoltare durabilă până în 2030*. Un prim pas în procesul de adoptare a Agendei 2030 la nivel național, ținând cont de complexitatea și caracterul universal al acesteia, a fost ajustarea obiectivelor, țărilor și indicatorilor la contextul specific al fiecărei țări (naționalizarea), astfel încât Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) să devină mai concludente, fezabile și eficiente. Obiectivul 1 dintre ODD este de a pune capăt sărăciei în toate formele sale. Ținta 1.1. se concentrează pe sărăcia monetară, iar ținta 1.2. îndeamnă țările să reducă la jumătate proporția femeilor, bărbaților și copiilor de toate vârstele care trăiesc în sărăcie multidimensională, în conformitate cu definițiile naționale. Un ISM național surprinde deprivările simultane cu care se confruntă populația săracă printr-un set restrâns de indicatori de înaltă prioritate legați de sărăcie, care poate contribui la furnizarea unor date (în special pentru indicatorul ODD 1.2.2) pentru monitorizarea progresului în implementarea ODD.

ISM constituie o aplicare particulară a metodei Alkire-Foster – o abordare de calculare cu prag dublu, dezvoltată de Sabina Alkire și James Foster¹ și aplicată de OPHI pentru a măsura numeroasele dimensiuni ale sărăciei. În 2010, Oxford pentru sărăcie și dezvoltare umană (OPHI) și Biroul de raportare privind dezvoltarea umană (HDRO PNUD) au lansat ISM global, un indice comparabil la nivel internațional al sărăciei multidimensionale acute, calculat pentru mai mult de 100 de țări (inclusiv Republica Moldova), fiind actualizat anual și publicat într-un raport comun al celor două instituții. De asemenea, OPHI și HDRO PNUD analizează și prezintă tabele detaliate, grafice, note de informare politică și lucrări academice cu privire la acest indice. ISM completează analiza monetară a sărăciei prin reflectarea deprivărilor acute cu care se confruntă oamenii simultan în alte dimensiuni, ce sunt esențiale pentru a garanta o viață decentă. Urmând exemplul Indicelui Dezvoltării Umane (IDU), ISM global cuprinde aceleași trei dimensiuni: educația, sănătatea și nivelul de trai.

În scopul monitorizării ODD și măsurării deprivărilor relevante pentru contextul național, multe țări s-au orientat spre construirea unui ISM specific național, în vederea măsurării multidimensionale a fenomenului sărăciei, adaptată la prioritățile naționale.

BNS și PNUD au colaborat la elaborarea metodologiei de calcul a ISM național, consultând ministerele de resort, societatea civilă și organizațiile internaționale pentru a identifica dimensiunile și indicatorii cei mai potriviți, care descriu sărăcia în țara noastră. Aceste consultări au permis personalizarea componentelor indicelui sărăciei multidimensionale pentru a-i spori relevanța ca indicator robust al sărăciei în Moldova.

Avantajul ISM constă în faptul că acesta este complet decompozabil dintr-o varietate de variabile demografice și sociale pentru a arăta variațiile și inegalitățile în ceea ce privește nivelul și compoziția sărăciei. ISM dezvăluie interconexiunile dintre indicatori și oferă o imagine completă a deprivărilor cu care se confruntă fiecare grup. Prin urmare, ISM va permite factorilor de decizie să aloce mai bine resursele și să formuleze mai eficient politicile pentru grupurile specifice.

¹ A se vedea Alkire și Foster, [Counting and Multidimensional Poverty Measurement](#), 2011.

II. Obiectivele metodologiei

Scopul acestei metodologii este de a prezenta metoda de calcul a indicelui sărăciei multidimensionale (ISM) pentru Republica Moldova. ISM național se bazează pe metoda Alkire-Foster² și oferă un instrument solid pentru măsurarea sărăciei nemonetare și a deprivărilor cu care se confruntă populația țării.

Această metodologie își propune să ofere informații cuprinzătoare cu privire la crearea unui mecanism care să poată identifica persoanele cele mai defavorizate, dincolo de indicatorii monetari tradiționali ai sărăciei. Acest fapt este deosebit de important, având în vedere că sărăcia reprezintă un fenomen complex care necesită o abordare multidimensională pentru a fi măsurată. Prin urmare, ISM a fost adoptat și adaptat la seturi de dimensiuni și indicatori definiți la nivel național, ce reflectă contextul național și prioritățile de dezvoltare ale Republicii Moldova.

III. Noțiuni de bază și definiții

Metoda Alkire-Foster (AF) este o modalitate de măsurare a sărăciei multidimensionale, dezvoltată de Sabina Alkire și James Foster de la OPHI, care scoate în evidență deprivările cu care persoanele se confruntă simultan, cum ar fi lipsa unui nivel minim de educație sau a unui loc de muncă, starea de sănătate precară sau condițiile de trai inadecvate.

Dimensiunile reprezintă grupări conceptuale de indicatori concepute pentru a facilita comunicarea și interpretarea rezultatelor.

Indicatorii reprezintă operaționalizarea dimensiunilor.

Pragul de deprivare reprezintă un nivel minim pe care o gospodărie ar trebui să îl atingă pentru a fi clasificată ca nedepriată în raport cu un anumit indicator.

Deprivări multiple – vorbim despre deprivări multiple în cazul persoanelor care nu au atins pragurile de deprivare în cazul mai multor indicatori simultan.

Ponderile reprezintă importanța (greutatea) relativă atribuită indicatorilor și dimensiunilor.

Scorurile de deprivare sunt calculate pentru fiecare persoană, prin evaluarea numărului de deprivări cu referire la toți indicatorii. Ponderile sunt aplicate pentru a calcula scorul de deprivare ponderat pentru fiecare persoană.

Pragul sărăciei (k) reprezintă o valoare a scorului de deprivare, în baza căruia se determină dacă o anumită persoană este sau nu considerată săracă din punct de vedere multidimensional.

Incidența sărăciei (notată cu H) reprezintă proporția persoanelor identificate ca fiind sărace în aspect multidimensional (persoanele cu scorul de deprivare ponderat mai mare sau egal în raport cu pragul sărăciei) denumită și “rata sărăciei multidimensionale”.

Intensitatea sărăciei (notată cu A) reprezintă proporția medie a indicatorilor (ponderați) față de care persoanele sărace sunt deprivare – scorul mediu de deprivare pentru toate persoanele sărace.

² <https://ophi.org.uk/research/multidimensional-poverty/alkire-foster-method/>

ISM global este un indice internațional al sărăciei multidimensionale, lansat de către OPHI și HDRO PNUD, în scopul comparabilității la nivel internațional al sărăciei multidimensionale acute. Acesta reflectă multiplele deprivări cu care se confruntă persoanele sărace în domeniile educației, sănătății și condițiilor de trai, care măsoară atât incidența sărăciei multidimensionale, cât și intensitatea acesteia. Este utilizat pentru a crea o imagine cuprinzătoare a persoanelor care trăiesc în sărăcie și permite comparații între țări, regiuni, precum și în interiorul țărilor.

ISM național (în continuare **ISM**) este un indice național al sărăciei multidimensionale, relevant pentru contextul Republicii Moldova, ce reflectă multiplele deprivări cu care se confruntă persoanele sărace în domeniile educației, sănătății, condițiilor de trai și ocupării. Acesta măsoară atât incidența sărăciei multidimensionale, cât și intensitatea acesteia. Este utilizat pentru a crea o imagine cuprinzătoare a persoanelor care trăiesc în sărăcie și permite comparații în interiorul țării.

Testele de robustețe reprezintă metode de evaluare a sensibilității rezultatelor la diferite ponderi și praguri de sărăcie.

Trunchierea – reprezintă procesul de excludere din calcul a persoanelor care nu ating pragul sărăciei, prin luarea în calcul doar a persoanelor care sunt sărace multidimensional.

Raportul netrunchiat al persoanelor (the uncensored headcount ratio) după un indicator reprezintă proporția tuturor persoanelor deprivat, indiferent dacă sunt sau nu sărace multidimensional, în raport cu indicatorul respectiv.

Raportul trunchiat al persoanelor (the censored headcount ratio) după un indicator reprezintă proporția persoanelor deprivat sărace multidimensional în raport cu indicatorul respectiv.

IV. Cadrul legal

Elaborarea ISM este dictată atât de angajamentele asumate de Republica Moldova privind implementarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, cât și de prevederile documentelor de politici și strategice naționale, altor acte normative, în special:

- [Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030](#), adoptată la Summitul Organizației Națiunilor Unite la 25 septembrie 2015;
- [Legea nr. 315/2022](#) pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”;
- [Legea cu privire la statistica oficială nr. 93/2017](#);
- [Hotărârea Guvernului nr. 953/2022](#) Cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030;
- [Hotărârea Guvernului nr. 952/2022](#) cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2023.

La elaborarea prezentei metodologii s-a ținut cont de asemenea de prevederile [Manualului de elaborare a Indicelui Sărăciei Multidimensionale](#), elaborat de PNUD și OPHI.

V. Clasificări utilizate

La elaborarea ISM, inclusiv în cadrul Cercetării bugetelor gospodăriilor casnice, care reprezintă sursa principală de informație pentru acesta, se utilizează următoarele clasificări:

- **Cheltuielile de consum** sunt clasificate conform Clasificatorului cheltuielilor gospodăriilor casnice (CC-GC), aprobat prin ordinul BNS nr. 03a din 29 ianuarie 2019. La rândul său, CC-GC a fost elaborat de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, în baza:
 - Clasificării Consumului Individual pe Destinații (eng. Classification of Individual Consumption According to Purpose - COICOP) adoptate de Comisia de statistică a Organizației Națiunilor Unite la cea de-a 30-a sesiune din martie 1999, și destinate utilizării în diverse domenii statistice;
 - Clasificării Europene a Consumului Individual pe Destinații (ECOICOP 2013 5-Digit).

CC-GC este armonizat cu ECOICOP 2013 5-Digit la nivel de categorie (5 cifre) în secțiunea A „Cheltuieli de consum individual pe destinații” (diviziunile 1-12).

- **Veniturile disponibile** sunt clasificate în conformitate cu Clasificatorul veniturilor gospodăriilor casnice (CV-GC), aprobat prin ordinul BNS nr.03a din 29 ianuarie 2019. CV-GC a fost elaborat de BNS în baza Manualului Grupului Canberra (Canberra Group Handbook on Household Income Statistics).
- **Activitățile economice** sunt clasificate în conformitate cu Clasificarea Activităților Economiei Moldovei (CAEM-2), aprobat prin Hotărârea BNS nr.28/2019. CAEM-2 este armonizat integral cu clasificatorul similar al UE - NACE ver.2 (European Classification of Economic Activities).
- **Ocupațiile** sunt clasificate în conformitate cu Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova (CORM 006-2021), aprobat prin Ordinul Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr.11/2021, acesta fiind armonizat cu standardul internațional respectiv ISCO-08 (International Standard Classification of Occupations).
- **Educația:** Nivelul de educație/instruire profesională este clasificat în corespundere cu Codul Educației, armonizat cu standardul internațional ISCED-2011 (International Standard Classification of Education).

VI. Populația de referință

Populația de referință, pentru care se determină ISM, o reprezintă populația cu reședință obișnuită a Republicii Moldova, care locuiește în cadrul gospodăriilor populației, cu excepția raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender, pentru care lipsesc datele necesare calculării indicelui. Populația care locuiește în gospodăriile instituționale (cămine de studenți, aziluri de bătrâni, orfelinate, cazarme militare, închisori etc.) nu este luată în calcul la determinarea ISM.

Unitatea de observare pentru ISM este gospodăria casnică. Prin urmare, toți indicatorii sunt calculați la nivel de gospodărie. Toți membrii unei gospodării se confruntă cu aceleași deprivări. Astfel, se presupune că deprivările sunt împărțite între membrii gospodăriei în mod egal.

Unitatea de analiză se referă la modul în care rezultatele sunt raportate și analizate. ISM utilizează persoana ca unitatea de analiză, respectiv, toate deprinderile sunt interpretate ca persoane care trăiesc în gospodăria săracă sub aspect multidimensional.

VII. Sursele și modul de obținere a datelor

Întrucât ISM necesită un profil complet de deprivare pentru fiecare unitate (persoană sau gospodărie), informațiile pentru toți indicatorii trebuie să fie disponibile pentru fiecare persoană și să provină din aceeași sursă de date. Datele utilizate pentru calcularea ISM provin din Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC), care este realizată pe bază regulată, cu diseminarea anuală a datelor. CBGC colectează date privind indicatori socio-economici variați, inclusiv pentru elaborarea datelor privind sărăcia monetară. Astfel, utilizarea aceleiași surse de date (CBGC) permite compararea ratelor sărăciei monetare și nemonetare, ceea ce oferă informații utile în descrierea naturii sărăciei din țară.

Pentru colectarea informației în cadrul CBGC sunt utilizate Chestionarul principal al gospodăriei și Registrul gospodăriei.

Se utilizează două metode de înregistrare a datelor: interviul și autoînregistrările. În Chestionarul principal al gospodăriei înregistrarea datelor se face pe bază de interviu, iar Registrul gospodăriei este completat nemijlocit de către gospodărie.

Completarea Chestionarului principal presupune întreținerea unor discuții cu fiecare membru adult al gospodăriei, iar dacă aceasta nu este posibil, informațiile sunt obținute de la capul gospodăriei, sau altă persoană adultă care poate oferi informații complete despre celelalte persoane din gospodărie, cât și despre gospodărie în ansamblu.

Completarea Registrului gospodăriei se efectuează de către un membru adult al gospodăriei care este disponibil să facă înregistrări corecte, zilnice sau la perioade cât mai scurte de timp.

VIII. Procesarea datelor

Datele CBGC, care stau la baza calculării ISM, sunt verificate și analizate din punct de vedere al calității acestora, în special în ceea ce privește coerența internă, temporală și față de alte date relevante. Mai multe detalii privind procesarea datelor CBGC sunt disponibile în [metadatele Veniturile și cheltuielile populației \(Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice\)](#), cap. 4.3. "Procesarea și compilarea datelor".

Pentru calcularea nemijlocită a ISM, fiecare dintre indicatori inițiali este transformat într-o variabilă dihotomică, luând valorile 0 sau 1 pentru fiecare gospodărie (respectiv, pentru fiecare membru al gospodăriei), utilizând gospodăria ca unitate de identificare, așa cum s-a prezentat mai sus.

Bazându-se pe indicatorii sărăciei Foster-Greer-Thorbecke, care implică calcularea numărului de deprinderi cu care persoanele se confruntă simultan, cum ar fi lipsa unui nivel minim de educație sau a unui loc de muncă, starea de sănătate precară sau condițiile de trai inadecvate, aceste profiluri de deprivare sunt analizate pentru a identifica persoanele sărace și apoi sunt utilizate pentru a construi ISM.

IX. Elaborarea indicatorilor statistici și metode de calcul

ISM este elaborat în baza metodei Alkire-Foster, care poate fi aplicată în 12 etape (sau pași). Primele șase etape sunt comune pentru mai multe metode de măsurare a sărăciei multidimensionale, restul sunt specifice metodei Alkire-Foster.³

Mai jos sunt prezentați cei 12 pași pentru elaborarea ISM:

Pasul 1: *Selectarea unității de identificare și a unității de analiză.*

ISM utilizează gospodăria ca unitate de identificare. Toți membrii aceleiași gospodării sunt considerați ca fiind săraci sau nu, în funcție de valoarea înregistrată a fiecărui indicator din componența indicelui, la nivelul fiecărei gospodării în parte. Rezultatele sunt analizate la nivel individual.

Pasul 2: *Selectarea dimensiunilor.*

Aceasta constituie o etapă cheie în elaborarea ISM în cadrul căreia se determină structura indicelui, adică dimensiunile și indicatorii care, împreună, măsoară sărăcia în țară. Dimensiunile sunt grupări conceptuale de indicatori care se utilizează pentru a măsura indicele final. ISM este estimat în baza indicatorilor (ce reflectă variabile sau o combinație de variabile dintr-un set de date).

Selectarea dimensiunilor a fost efectuată printr-un proces consultativ al elaboratorilor de politici și altor grupuri de beneficiari, fiind determinată de prioritățile politicilor naționale, dar și urmare a studierii percepțiilor populației, inclusiv a reprezentanților grupurilor dezavantajate, despre sărăcie și a necesităților acestora de a o depăși sau înfrunta. Alți factori ce au fost luați în considerare includ disponibilitatea datelor, precum și contrapunerea cu dimensiunile și indicatorii ISM global.

Ca rezultat, ISM cuprinde patru dimensiuni (a se vedea Tabelul 1). Acesta indică dacă populația țării se confruntă cu deprivări legate de sănătate, educație, condiții de trai și ocupare.

Dimensiunea sănătate: asigurarea accesului la servicii medicale de calitate. Dacă o persoană nu poate finaliza activitățile zilnice din cauza sănătății precare, acest fapt afectează toate celelalte aspecte ale vieții. Asigurarea accesului la serviciile de sănătate se măsoară prin accesul la servicii medicale și disponibilitatea asigurării medicale.

Dimensiunea educație: ambii indicatori privind educația (ani de școlarizare și tinerii NEET) identifică gospodăriile defavorizate în prezent în această dimensiune, fie pentru că persoanele în vârstă aptă de muncă nu au un nivel educațional adecvat, fie pentru că tinerii nu sunt integrați în nicio formă de ocupare, educație sau formare.

Dimensiunea condițiile de trai: condițiile de trai reprezintă o componentă fundamentală, deoarece acestea sunt aspecte importante ale vieții decente. Unele condiții de locuit, cum ar fi condițiile sanitare, pardoseala sau pereții adecvați, sunt cruciale pentru a trăi confortabil, în special într-o țară în care condițiile meteorologice sunt dure. Luând în considerare aceste tipuri de deprivări, ISM încearcă să surprindă condițiile de viață care pot îmbunătăți semnificativ calitatea vieții de zi cu zi pentru populație.

Dimensiunea ocupare: ocuparea forței de muncă generează venituri pentru gospodării și, prin urmare, ajută la eliminarea sărăciei. Ocuparea, locurile de muncă decente, contribuie la creșterea participării persoanelor la viața socială. Munca decentă (inclusiv un loc de muncă stabil și formal) reflectă capacitatea pieței muncii (sau lipsa acesteia) de a oferi oportunități de

³ „[Cum se aplică metoda Alkire-Foster](#)”.

angajare populației țării, reflectând în același timp potențialul neexploatat în rândul populației de vârstă activă.

Pasul 3: Selectarea indicatorilor.

Indicatorii sunt aleși pentru fiecare dimensiune pe principiile acurateței (folosind atât de mulți indicatori cât sunt necesari, pentru ca analiza acestora să permită ghidarea corespunzătoare a politicilor) și a parcimoniei (folosind cât mai puțini indicatori, pentru a ușura analiza acestora pentru politici și transparență).

Indicatorii sunt componentele fundamentale ale ISM și au fost aleși după mai multe principii directe, inclusiv: practică bine stabilită în cadrul indicatorilor multidimensionali de bunăstare, relevanță pentru contextul Republicii Moldova, relevanță în contextul Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) și continuitate în disponibilitatea datelor. ISM include 11 indicatori (a se vedea Tabelul 1).

Pasul 4: Stabilirea pragurilor (limitelor) deprivărilor.

Pragurile deprivărilor reprezintă nivelul minim pe care o gospodărie ar trebui să îl atingă pentru a fi clasificată ca nedepărită în raport cu un anumit indicator. Deprivările, cu care se confruntă sau nu persoanele și gospodăriile, se identifică pentru fiecare indicator, luându-se în considerare pragul de deprivare relevant.

Stabilirea pragurilor de deprivare este un exercițiu normativ. Aceste decizii au fost ghidate de standardele naționale (a se vedea Tabelul 1).

Pasul 5: Aplicarea pragurilor de deprivare.

Acest pas stabilește realizările/statutul persoanei în raport cu fiecare prag: de exemplu, în dimensiunea "Sănătate", în care indicatorii sunt „Accesul la servicii medicale” și „Lipsa asigurării medicale”, se identifică dacă persoanele sunt deprivare sau nu în raport cu fiecare indicator. Procesul se repetă pentru toți indicatorii și pentru toate celelalte dimensiuni.

Stabilirea persoanelor și gospodăriilor ce se confruntă cu fenomenul deprivării se realizează pentru fiecare indicator în parte, luându-se în considerare pragul de deprivare relevant.

Se marchează mai întâi dacă fiecare persoană (și, prin extensie, toate persoanele din gospodăria aceasta) este deprivată (se notează cu 1) sau nu (se notează cu 0) în raport cu fiecare indicator, în baza realizărilor (sau lipsei acestora) în corespundere cu pragurile primordiale pentru fiecare indicator.

În cazul în care realizările/statutul unei persoane i la indicatorul j sunt notate cu x_{ij} , pragul primordial pentru indicatorul j este notat cu z_j , iar statutul persoanei este notat cu g^0_{ij} , atunci $g^0_{ij} = 1$ dacă $x_{ij} < z_j$ & $g^0_{ij} = 0$ altfel, pentru toate $i=1,2,...,n$ & $j=1,2,...,d$, unde n – numărul de persoane și d – numărul de dimensiuni.

Pasul 6: Stabilirea ponderilor.

Se stabilește schema de ponderare ce urmează să fie utilizată, alegând mai întâi ponderile relative ale dimensiunilor și apoi ale indicatorilor.

Schema de ponderare se bazează pe o structură imbricată ce atribuie ponderi egale fiecăreia dintre cele patru dimensiuni și ponderi relative egale pentru fiecare indicator din interiorul dimensiunii. De exemplu, în cadrul dimensiunii *Condiții de trai*, fiecărui indicator îi revine a douăzecea parte din pondere, iar în cadrul dimensiunilor *Sănătate*, *Educație* și *Ocupare*, fiecărui indicator îi revine o optime (a se vedea Tabelul 1).

Tabelul 1: ISM – dimensiuni, indicatori, pragurile deprivărilor și ponderi

Dimensiune	Indicator	Prag de deprivare	Pondere
Sănătate (1/4)	<i>Acces la servicii medicale</i>	gospodăria se consideră deprivată dacă cel puțin un membru al gospodăriei nu a avut acces la asistență medicală atunci când a avut nevoie.	1/8
	<i>Lipsa asigurării medicale</i>	gospodăria se consideră deprivată dacă cel puțin un membru al gospodăriei nu dispune de asigurare medicală.	1/8
Educație (1/4)	<i>Ani de școlarizare</i>	gospodăria se consideră deprivată dacă cel puțin un membru al gospodăriei cu vârsta cuprinsă între 18 și 65 de ani nu a absolvit învățământul secundar.	1/8
	<i>Tinerii NEET (nu urmează o formă de instruire sau de pregătire profesională, nu sunt încadrați în câmpul muncii)</i>	gospodăria se consideră deprivată dacă cel puțin un membru al gospodăriei cu vârsta cuprinsă între 15-29 de ani nu este integrat în nicio formă de ocupare, educație sau formare.	1/8
Condiții de trai (1/4)	<i>Încălzirea locuinței</i>	gospodăria se consideră deprivată dacă pentru încălzirea locuinței sunt utilizați combustibili poluanți (lemn, cărbune, petrol).	1/20
	<i>Sanitație</i>	gospodăria se consideră deprivată dacă locuința nu este conectată la sistemul public de canalizare.	1/20
	<i>Locuință</i>	gospodăria se consideră deprivată dacă se confruntă cu cel puțin o problemă din cele menționate mai jos: acoperiș cu scurgeri, pereți/podele umede, fundație umedă, podea sau rame de ferestre putrede.	1/20
	<i>Supraaglomerare</i>	gospodăria se consideră deprivată dacă suprafața medie de locuit per persoană este mai mică de 9 m ² .	1/20
	<i>Apă potabilă</i>	gospodăria se consideră deprivată dacă locuința nu este conectată la sistemul public de alimentare cu apă.	1/20
Ocupare (1/4)	<i>Șomaj</i>	gospodăria se consideră deprivată dacă cel puțin un membru al gospodăriei în vârstă aptă de muncă (16-62 ani pentru bărbați și 16-59 ani pentru femei) este șomer (definiția OIM).	1/8
	<i>Muncă decentă</i>	gospodăria se consideră deprivată dacă cel puțin un membru al gospodăriei este angajat informal pe piața muncii sau este angajat sezonier/ocazional.	1/8

Pasul 7: *Calcularea numărului de deprivări pentru fiecare persoană.*

La această etapă, se calculează numărul deprivărilor (adică numărul de indicatori în raport cu care persoana este deprivată) pentru a crea un scor sumar pentru fiecare persoană. La calcularea acestei sume, este important să se țină cont de ponderea fiecărui indicator, astfel încât fiecare deprivare să reflecte importanța sa relativă în scorul total al deprivării.

Scorul de deprivare sau calculul vectorial reprezintă suma ponderilor tuturor indicatorilor pentru o persoană.

Calculul vectorial pentru persoana i până la indicatorul j (notat cu c_i), cunoscut și ca scorul deprivării, reprezintă statutul acestuia pentru fiecare indicator (g_{ij}^0) înmulțit cu ponderea (w_j) atribuită indicatorului respectiv. Astfel, scorul de deprivare (sau deprivarea ponderată) persoanei i poate fi notat ca fiind:

$$c_i = w_1 g_{i1}^0 + w_2 g_{i2}^0 + \dots + w_j g_{ij}^0 \text{ sau } c_i = \sum_{j=1}^d w_j g_{ij}^0 \text{ unde } \sum_{j=1}^d w_j = 1$$

Pasul 8: *Stabilirea pragului sărăciei.*

Se stabilește un prag de identificare k , de ordinul doi, care identifică numărul de indicatori în raport cu care o persoană trebuie să fie deprivată pentru a fi considerată săracă multidimensional. În practică, poate fi util să se calculeze pentru mai multe valori k . Testele de robustețe pot fi efectuate pentru toate valorile k .

Pragul sărăciei stabilește numărul minim de indicatori în raport cu care o persoană sau o gospodărie trebuie să fie deprivată pentru a fi considerată săracă multidimensional. Deși nu există o modalitate specifică pentru stabilirea pragurilor de sărăcie, se recomandă ca pragul sărăciei să reprezinte multidimensionalitatea sărăciei, prin urmare, acesta să cuprindă distribuția comună a deprivărilor. În plus, pragul de sărăcie trebuie să fie ușor de comunicat, de exemplu, o dimensiune, o dimensiune și jumătate, o dimensiune și un indicator suplimentar. La nivel internațional, diferite țări au utilizat diferite praguri de sărăcie ce reprezintă nivelul minim de deprivări în raport cu care fiecare țară consideră că o persoană poate fi considerată săracă. În cazul Republicii Moldova, a fost stabilit pragul sărăciei egal cu 35%. Pragul ales este similar cu ISM global (33%). Acesta reprezintă deprivare într-o dimensiune și jumătate a indicatorilor (sau echivalentul sumei ponderate a indicatorilor). Persoanele cu un scor de deprivare de 35% sau mai mult sunt identificate ca fiind multidimensional sărace.

Pasul 9: *Aplicarea pragului sărăciei k pentru obținerea setului de persoane multidimensional sărace și excluderea deprivărilor persoanelor care nu sunt sărace.*

Accentul se pune acum pe profilul persoanelor sărace și pe dimensiunile în care acestea sunt deprivare. Toate informațiile privind persoanele care nu sunt sărace sunt înlocuite cu zerouri (0).

Funcția de identificare pentru sărăcia multidimensională este notată cu p . Funcția p depinde de statutul de deprivare al persoanei (x_i), având în vedere pragul pentru un indicator (z), precum și pragurile între indicatori (k) și, prin urmare, este reprezentată prin: $p_k(x_i; z) = 1$, dacă $c_i \geq k$ și $p_k(x_i; z) = 0$ în caz contrar. Prin urmare, funcția p consideră persoana i ca fiind multidimensional săracă atunci când scorul său de deprivare (c_i) este mai mare sau egal cu pragul de ordinul doi (k).

Pasul 10: *Calcularea ratei (H) sau incidenței sărăciei multidimensionale prin împărțirea numărului persoanelor identificate ca fiind sărace la numărul total de persoane.*

Acest pas prevede combinarea informațiilor privind statutul de sărăcie al persoanelor, pentru a obține o măsură agregată a sărăciei pentru populație. Metoda AF permite calcularea mai întâi a ponderii în total populație a persoanelor care au fost identificate ca fiind sărace din punctul de vedere multidimensional. Aceasta este proporția populației sărace multidimensional (H), numită și „incidența” sărăciei.

$$H = \frac{q}{n}$$

unde q este numărul de persoane identificate ca fiind sărace din punctul de vedere multidimensional, cu aplicarea pragului dublu și n este numărul total de persoane.

Pasul 11: *Calcularea intensității sărăciei (A), ce reprezintă numărul mediu de deprivări cu care se confruntă o persoană săracă.*

Se calculează numărul mediu al indicatorilor ponderați în care persoanele sărace sunt deprivare. Aceasta presupune însumarea scorurilor de deprivare ale persoanelor sărace și împărțirea acestora la numărul total de persoane sărace. Astfel, „intensitatea” sărăciei multidimensionale se calculează folosind relația de mai jos:

$$A = \frac{1}{q} \sum_{i=1}^q c_i(k)$$

unde $c_i(k)$ este scorul de deprivare trunchiat (adică scorul de deprivare al persoanelor sărace multidimensional) până la persoana i și q – numărul de persoane sărace multidimensional.

Pasul 12: *Calcularea ISM. În cazul în care datele sunt binare sau ordinale, sărăcia multidimensională se măsoară prin rata ajustată (M_0 sau ISM), ce se calculează prin înmulțirea incidenței (H) și a intensității sărăciei multidimensionale (A).*

În cele din urmă, M_0 (sau ISM) se calculează ca produs al celor doi indici parțiali anteriori H (incidența sărăciei multidimensionale) și A (intensitatea sărăciei multidimensionale). Acesta identifică cine este sărac luând în considerare intensitatea deprivărilor cu care se confruntă și include o metodă de agregare. Astfel, indicele sărăciei multidimensionale combină două aspecte ale sărăciei:

$$M_0 = H \times A$$

Prin urmare, ISM reprezintă proporția deprivărilor ponderate cu care se confruntă persoanele sărace multidimensional în numărul total al populației.

X. Asigurarea calității datelor

Asigurarea calității datelor statistice, se bazează pe respectarea Principiilor Fundamentale ale Statisticii Oficiale, aprobate de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 29 ianuarie 2014, precum și stipulate în Legea Republicii Moldova cu privire la statistica oficială nr. 93 din 2017.

O serie de măsuri de asigurare a calității sunt realizate la fiecare etapă a demersului statistic în procesul de: organizare, colectare, procesare și elaborare a datelor CBGC, care servește ca bază informațională primară pentru calcularea ISM.

Pentru asigurarea plenitudinii și calității prezentării datelor de către respondenții incluși în cercetarea statistică datele se analizează minuțios la nivel de microdate și se scot la iveală inconsistențele și datele suspicioase în vederea verificării și editării acestora.

Datele primare sunt verificate și analizate privind coerența internă (în cadrul chestionarului), temporală (cu datele pentru perioadele precedente), cu datele altor unități similare, precum și datele disponibile din alte cercetări statistice și surse de date administrative. Pentru asigurarea

calității datelor primare, sunt organizate întruniri (seminare) cu operatorii de interviu pentru explicarea definițiilor, modului corect de completare a chestionarelor.

După calcularea indicatorilor prezentați în Tabelul 1, precum și incidenței sărăciei, intensității sărăciei și ISM, sunt efectuate teste de robustețe pentru a analiza și evalua robustețea indicatorului la modificările în structura ponderilor și a pragului sărăciei. În conformitate cu recomandările expuse în Manualul de elaborare a ISM "[How to Build a National Multidimensional Poverty Index \(MPI\): Using the MPI to inform the SDGs](#)", elaborat de PNUD și OPHI, sunt calculate comparații pe perechi cu utilizarea erorilor standard pentru a compara diferențele în clasamente folosind diferite structuri ISM.

XI. Politica de revizuire și comparabilitatea în timp, cu alte surse de date și comparabilitatea internațională

ISM se calculează cu periodicitate anuală. În cazul unor intervenții în cadrul CBGC, indicatorii pot fi revizuiți în funcție de modificările efectuate pentru a menține comparabilitatea între ani. ISM trebuie privit independent de ciclul de politici, pentru asigurarea comparabilității temporale a acestuia. De asemenea, este importantă menținerea structurii ISM pe o perioadă de 5-10 ani. În acest context, va fi posibilă monitorizarea reducerii sărăciei multidimensionale, asigurând comparabilitatea în timp.

XII. Proceduri de asigurare a confidențialității

La elaborarea ISM, inclusiv la prelucrarea datelor CBGC, care reprezintă sursa primară a informației pentru calculul ISM, se aplică procedurile de asigurare a confidențialității informației.

Întru asigurarea protecției datelor statistice confidențiale în conformitate cu Legea cu privire la statistica oficială nr.93 din 26.05.2017, BNS întreprinde toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În conformitate cu Legea nominalizată, personalul BNS, inclusiv cel angajat temporar, care, conform atribuțiilor de serviciu, are acces direct la datele individuale este obligat să respecte confidențialitatea acestor date în timpul și după încetarea activității în funcția respectivă.

Până la diseminarea datelor statistice, acestea sunt verificate dacă corespund cerințelor de confidențialitate. În cazul dacă datele statistice conțin informație confidențială diseminarea acestora nu este efectuată și se purcede la agregarea datelor la nivelul minim disponibil care asigură protecția confidențialității dalelor.

XIII. Diseminarea datelor

Datele privind ISM se diseminează cu periodicitate anuală, în conformitate cu Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială, în termenele prevăzute de *programul de lucrări statistice* și *calendarul de diseminare a informației statistice*. Diseminarea informației statistice tuturor categoriilor de utilizatori se efectuează gratis și în condiții egale de acces sub aspectul volumului, calității și termenelor de diseminare.

Pagina web a BNS www.statistica.gov.md reprezintă principala sursă de informare pentru asigurarea accesului utilizatorilor la informațiile statistice și a transparenței privind activitatea BNS. Toate informațiile statistice, inclusiv cele conținute în notele informative, seriile cronologice, precum și publicațiile statistice elaborate de BNS sunt plasate pe pagina web oficială a acestuia.

Suplimentar la ISM, de către OPHI și HDRO PNUD este lansat ISM global, fiind actualizat anual și publicat în raportul comun al celor două instituții [Global MPI report](#).

XIV. Programe (software) statistice utilizate

Elaborarea ISM este efectuată cu utilizarea SPSS.

XV. Limitări

ISM nu este prevăzut să înlocuiască statisticile privind sărăcia monetară, care se bazează pe pragurile naționale de sărăcie (și anume, pragul sărăciei absolute și pragul sărăciei extreme), și constituie o măsură complementară la indicatorii monetari, oferind o evaluare a deprivărilor comune.

Calcularea ISM pentru anii anteriori nu este posibilă, deoarece indicatorul privind condițiile de trai (gospodăria se consideră deprivată dacă se confruntă cu cel puțin o problemă: acoperiș cu scurgeri, pereți/podele umede, fundație umedă, podea sau rame de ferestre putrede) necesar pentru ISM național, a fost inclus în CBGC doar începând cu anul 2022.

Modul de proiectare a eșantionului cercetării *nu permite dezagregarea rezultatelor CBGC la nivel subnațional pe zone geografice inferioare regiunilor statistice.*

Bibliografie

Biroul Național de Statistică, [Metodologia de calculare a pragului absolut al sărăciei](#), aprobată prin Ordinul Biroului Național de Statistică nr. 56 din 24 august 2018, completată prin Ordinul Biroului Național de Statistică nr. 15 din 02 iulie 2020.

United Nations Development Programme (UNDP) and Oxford Poverty and Human Development Initiative (OPHI), University of Oxford, “[How to Build a National Multidimensional Poverty Index \(MPI\): Using the MPI to inform the SDGs](#)”.

Alkire, S., and Foster, J. (2011). [Counting and multidimensional poverty measurement](#). Journal of Public Economics, 95(7), 476-487.

Alkire, S., Kanagaratnam, U. and Suppa, N. (2018). ‘The Global Multidimensional Poverty Index (MPI): 2018 revision’, [OPHI MPI Methodological Notes 46](#), Oxford Poverty and Human Development Initiative, University of Oxford.

Alkire, S. and Santos, M. E. (2013). “Measuring Acute Poverty Using the Multidimensional Poverty Index: Robust Comparisons and Future Prospects”, [OPHI Working Paper 59](#). Oxford Poverty and Human Development Initiative, University of Oxford.

Alkire, S., Foster, J. (2015). “Multidimensional Poverty Measurement and Analysis”, [OPHI Working Paper 83](#). Oxford Poverty and Human Development Initiative, University of Oxford.

Esposito, L. and Chiappero-Martinetti, E. (2008). ‘Restricted and unrestricted hierarchy of weights’, [OPHI Working Paper 22](#), University of Oxford.

Njong, A.M. and Ningaye, P. (2008). ‘Characterizing weights in the measurement of multidimensional poverty: An application of data-driven approaches to Cameroonian data’, [OPHI Working Paper 21](#), University of Oxford.

Watson, V., Sutton, M., Dibben, C., and Ryan, M. (2008). ‘Deriving weights for the index of multiple deprivation based on societal preferences: The application of a discrete choice experiment’, [OPHI Working Paper 24](#), University of Oxford.